

Mișcarea intelectuală în străinătate

FILOZOFIE

I. Arthur Thomson. *Herbert Spencer.* Dent.—Influența filozofiei lui Spencer asupra gândirii contemporane.

G. H. Luquet. *Idées générales, de psychologie.* F. Alcan, Paris.

Este o expunere cam aridă a psihologiei moderne, după modelul profesorului Bergson de la collège de France. Autorul consideră finalitatea—munca în vederea unui scop—ca singura explicație a conștiinței; iar acest scop fiind viața, rezultă că nevoile vieții condiționează orice conștiință. Această constatare o urmărește autorul în tabloul complet al vieții psihice, pe care-l desfășoară înaintea celuilor.

A. d. Lundy. *Principes de morale rationnelle.* Alcan.—

Autorul reprezintă morală hedonistică, separându-se de moralismul obligației și de apostolii Imperativului.

Herald Hoßding. *L'Histoire de la philosophie moderne.* Alcan.

Traducerea marelui operei a celebrului filozof danez.

ISTORIE

Mr. T. Comyn-Platt. *The Turk in the Balkans.* Rivers. 176 pp. 3 s. 6 d. net.

O contribuție la chestia Macedoniei. Autorul a trăit doi ani și jumătate în Turcia, în care timp a adunat obser-

vațiile ce le dă azi publicului. Volumul cuprinde multe ilustrații interesante.

Mr. Nevinson. *The Dawn in Russia.* Harpers. 319 pp. 7 s. 6 d. net.

Autorul pune în evidență care sînt forțele vii care lucrează azi în Rusia.

Guglielmo Ferrero. *Grandeur et Décadence de Rome, III. La fin d'une Aristocratie.*—Tradus din italianește.—Celebrul istoric vorbește despre epoca istoriei romane dela moartea lui Cezar pînă la bătălia dela Filipi.

Eugène Jung. *Les Puissances devant la Révolte Arabe.* Hachette 230 pp.

Autorul arată treptata dezmoșnire a spiritului arab, și prevede o mare criză pentru Puterile Europei, atunci cînd cele 12.000.000 de Arabi vor dori cu orice preț independența.

Joseph Reinach. *Histoire de l'affaire Dreyfus,* cincième volume: Rennes.

În acest al cincilea volum al interesantului studiu asupra afacerii Dreyfus, autorul, cu aceeași documentare bogată și sigură, cu aceeași pricepere în coordonarea materialului, cu același stil sobru și limpede, au aceeași imparțialitate, ca în celelalte volume, se ocupă în special cu procesul dela Rennes, cea grozavă conspirație contra adevărului și a nevinovăției—al căror triumf nu l-a putut totuși împiedeca.

SOCIOLOGIE, CHESTII SOCIALE ȘI POLITICE.

Albion W. Small,—General sociology; Chicago, 1905.

Autorul caută a expune un sistem de sociologie abstractă pe alte baze, ca compatriotul său L. Ward. Metoda sa e prea formalistă, încât adesea cade în școlasticism, totuși lucrarea e interesantă prin mai multe analize și observațiuni critice.

Hélène Suess-Rath, *Die Frau*, Eine studie aus dem Leben. Wien Oesterreichische Verlagsanstalt F. und D. Greipel.

Autoarea caută să-și motiveze credința sa, că femeia, fără a eși din sfera impusă ei de însăși natura, trebuie totuși să se bucure de aceleași drepturi, în toate împrejurările vieții, ca și bărbatul.

Lassudrie — Duchêne, *Jean-Jacques Rousseau et le Droit des gens* (leză de doctorat), Jouve.—

Arată acțiunea enormă a ideilor lui Rousseau asupra progresului naționalităților.

Jacques Bardoux, *Essai d'une Psychologie de l'Angleterre contemporains*. Alcan.

Se compară Englezul de azi cu cel de ieri.

Miss Eager, *Six Years at the Russian Court*. Hurst. 6 s.

Autoarea e foașta guvernantă a fiicelor actualului țar. Volumul a fost publicat cu aprobarea țarinei: „Alte de multe neadevăruri s-au publicat până acum asupra acestui subiect, încit e o fericire să avem o povestire absolut adevărată despre Curtea Rușască”.

CRITICĂ LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ, BIOGRAFII

Edward Carpenter, *Days with Walt Whitman*, George Allen.

Autorul istorisește impresiile sale asupra marelui poet american.

Charles Chestre, *La Révolution Française et les poètes Anglais*, Hachette.—

Influența ideilor revoluției asupra poezilor engleji contemporani cu ea.

Gustave Flaubert, *Lettres à sa nièce Caroline*, Fasquelle.

Interesante mai ales pentru că ne fac să asistăm la concepția și la chipul său de a lucra. E vorba mai ales de *Saint-Antoine* și *Bouvard et Pécuchet*...

W. F. Lord, *The Mirror of the Century*, John Lane.

„Oglinda veacului” o obține autorul zugrăvind opera autorilor „intens engleji”: George Elliot, W. E. Norris, Jane Austen, surorile Brontë, Thackeray, Dickens, Lytton, Kingsley, Lord Beaconsfield, A. Trollope, Ch. Reade.

Mr. Sherard, *Life of Oscar Wilde*. Laurie 448 pp. 12 s. 6 d. net.

O foarte interesantă biografie a marelui nefericit. Autorul nu caută să desvinovățască pe acela de suferințele căruia Societatea nu s-a înduioșat, dar arătarea împrejurărilor speciale în care poetul a trăit și a căzut impune o compatimitoare simpatie pentru victimă.

Georges Riat, *Gustave Courbet*, Flouy.

O monografie, ilustrată cu excelente reproduceri din operele marelui pictor francez.

Auguste Dorchain, *L'Art des Vers*, „Bibliothèque des Annales”.

O serie de studii asupra ritmului, rimei, cezării, încălcării, etc.

Mr. Podmore, *Life of Robert Owen*. Hutchinson, 2 vols. 667 pp. 24 s. net.

O foarte conștiințioasă biografie, fără alt defect decât acela că e prea lungă și prea amănunțită. Deși lucrarea e lipsită de strălucire, totuși personalitatea marelui om se conturează în deajuns, pentru a-i simți temperamentul vizionar și extraordinar de optimist.

ȘTIINȚI

Alfred Binet, *Les révélations de l'écriture d'après un contrôle scientifique*. F. Alcan, Paris.

Pentru a stabili valabilitatea grafologiei ca știință, autorul a făcut o anchetă, dînd la dispoziție grafologi scrieri de-ale unor persoane cunoscute, ca să determine vrîsta, sexul, inteligența și caracterul lor. Răspunsurile au fost cu totul nemulțămitoare, mai ales din cauza metodei grafologilor. Totuși este în observațiile grafologice grămenele unei științe și cînd va adopta metoda experimentală, grafologia va putea deveni o știință.

Henry Coupin, *Promenades scientifiques au pays des frivolités*. Vuiber et Nony.

„Frivolitățile sînt pietrele prețioase, penele de palării, florile, mozaicul pentru împodobitul caselor. Autorul studiază originea și întrebuintarea acestora în stare naturală. Apoi arată modul cum se falsifică pietrele prețioase și ingeniositatea pe care omul o desfășoară pentru a-și mulțumi nevoia de lux.

LITERATURĂ

Emile Goudeau, *Des Fous*, Ollendorff.

E vorba despre ceea ce medicii numesc monomani rezonanți.

Maxime Formont, *Le baiser Rouge*, Lemerre.

Historia unui amor extraordinar. Eroul, un fel de Don Juan imprăștiat în juru-i iubire și durere.

Antonio Beltramelli, *Il Cantico*. Milano, Treves, 1906.

Roman puțin verosimil ca intrigă, dar foarte captivant prin sinceritatea și originalitatea autorului și foarte plăcut de citit din cauza frumuseții și armoniei stilului.

I. H. Rosny, *Sous le fardeau*. Plon, Paris.

O lucrare în care micile mizerii ale vieții de toate zilele sînt foarte sugestiv redată. Ca și eroul lucrării, doc-

torul Saint-Claire, cititorul simte cu durere apăsarea acestei greutăți, care e viața cu luptele-i nesfîrșite și cu durerile ei împovărătoare.

A. von der Passer, *Claudia Porticella*. Ein sang aus dem Trentino. Leipzig. 1905. I. von Schalscha-Ehrenfeld.—Un epos al cărui subiect îl formează povestea iubirii mîndrei patrieciene Claudia Porticella cu episcopul Karl Emanuel. Ediția întâi a avut un așa succes încît în zece zile s-a epuizat.

Tolstoi, *Les Révolutionnaires*, Fasquelle.

O culegere de cugelări și da nuvele.

Henri Davignon, *Le courage d'aimer*, Plon.—

Psichologia unei femei, care nu știe bine dacă va iubi pe acela pe care-l iubește.

Matilde Serao, *Dopo il Perdono*, Biblioteca della „Nuova Antologia“, Roma.

Un nou roman al cunoscutei scriitoare, în care cunoștința adîncă a vieții e unită cu vivacitatea povestirii.

Grazia Deledda, *La via del male*. Biblioteca della „Nuova Antologia“.

E unul din primele romane ale acestei scriitoare azi deja cunoscută, pe care autoarea îl relipărește acum, după ce l-a refăcut aproape cu totul.

Eduard Mörike, *Sämtliche Werke*. Herausgegeben und eingeleitet von dr. Gustav Keyssner. Stuttgart und Leipzig, Deutsche Verlags-Anstalt. Marele poet șrab a ajuns astăzi a fi considerat printre poeții clasicii germani. Acuma dreptul editării lui ajungînd a fi comun, edițiile operelor sale se tumulțesc pe fiecare zi. Prezenta ediție face parte din colecția de clasici, într'un volum.

VOIAJ

Ferdinand Bac, *Vieille Allemagne*. Fasquelle.

O serie de plăcute și picante impresii de voiaj. Mai multa disertație și povestire de emoție de cît descripție și observație.

Lufendio Hearn, Lotos. *Blicke in das unbekante Japan.* Einzig autorisierte Übersetzung aus dem Englischen von Bertha Franzos. Rütten & Loening, Frankfurt a. m. 1906. — Autorul, mort de curind, a fost profesor de limba și literatura engleză la Tokio, un mare admirator al nației Japoneze, în care intrase naturalizându-se, el descrie poezic farmecul piesajelor, bogăția credinții populare, modestia și grația acestui minunat popor.

ECONOMIE POLITICĂ

Fabrizio Natali, — *Il principio del valore e la misura quantitativa del lavoro, Palermo, Reber, 1906.*

Istoria și critica teoriei valorii, de care este legat numele lui Karl Marx. Autorul arată, că valoarea mărfurilor atină nu numai de „cantitatea de muncă socialmente necesară”, de natura și timpul sforțării de muncă, ci și de împrejurări, de mijloacele de producție și circulație.

René Worms, *Etudes d'économie et de législation rurales.* Paris, Giard et Brière, 1906.

O colecție de articole interesante și pentru România: autorul, care crede că soluțiile extreme nu pot fi acceptate de țărani.—propune cooperarea și asociația micilor agricultori, pentru a esteui producția și a organiza desfășurarea produselor, legăturarea raporturilor între proprietari și lucrători (tocmelile agricole), organizarea creditului, oprirea de a urmări pentru datorii a unei părți de pământ și a instrumentelor de muncă...

Par'că suntem în România...

A. Chevauchez.—*Les caisses d'épargne en France.* Paris, Chevalier et Rivière, 1906.

Cazele de economie, particulare și naționale, în Franța posedă 10.000 de biurouri, 11½ milioane de librete și 4½ miliarde de depuneri.

Autorul discută dacă e rațională plasarea acestor fonduri în hirtii de stat, și propune ca ele să servească pentru mărirea mijloacelor societăților cooperative de credit.

Ugenio Rignano.—*Partito socialista e partiti proletari molteplici.*

Autorul arată antagonismul diferitelor elemente ale proletariatului, care iese la iveală în discuțiile din năuntrul tuturor partidelor socialiste.

Charles Gide.—*La Coopération, conférences de propagande* 2-e ediție, Paris, Larose et Tenin, 1906.

Adunare de conferințe, ținute în cursul celor 20 ani din urmă de acest aprig propagandist al cooperării. Și cei ce nu împărtășesc optimismul autorului—care vede în cooperare, prin desființarea salariatului și a profitului, o adevărată și definitivă soluție a problemei sociale, nu pot tăgădui că Gide a știut să ne arate foloasele mari și imediate, pe cari le aduce cooperarea, mai ales, cea de consumație. Pe lângă aceste foloase de ordin material,—mărfă bună și estină,—cooperativele sunt și un minunat mijloc de educație a maselor, dezvoltă spiritul de economie și prevedere, de solidaritate și disciplină morală, deprind toată lumea cu conducerea și discuția intereselor generale.

Compiler